

afz. Postbus 2894, 1000 CW Amsterdam

De heer drs. G.B.M. Leers
Minister voor Immigratie en Asiel
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Landelijk bureau
Surinameplein 122
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
telefoon (020) 346 72 00
helpdesk (020) 346 72 50
fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

datum 20 december 2011
betreft Gezinslocaties
onskenmerk O.2.2.2102.AA

Geachte heer Leers,

Naar aanleiding van eigen waarnemingen, de ervaringen van onze werkbegeleiders en gesprekken met bewoners, is VluchtelingenWerk Nederland zeer verontrust over de situatie op de gezinslocaties. De psychische gesteldheid van de bewoners gaat ernstig achteruit na aankomst op de locaties. Gezinnen die nog procedures hebben lopen worden ook naar de gezinslocaties overgeplaatst en toegang tot onderwijs en medische zorg zijn niet gegarandeerd. Het regime zoals dat nu wordt toegepast is niet geschikt voor deze soms kwetsbare groep. De effecten ervan op het dagelijkse leven van de gezinnen komt hiermee in strijd met de menselijke waardigheid en doet geen recht aan het belang van het kind zoals volgt uit Kinderrechtenverdrag.

VluchtelingenWerk Nederland verzoekt u met klem:

- De voorzieningen en het regime dusdanig te verbeteren dat recht wordt gedaan aan de situatie van (mogelijk) langdurig verblijf door:
 - verbetering van de toegang tot de medische zorg voor de bewoners van de gezinslocatie
 - toepassing van de Rva 2005 in beide locaties
 - regelen van een betere overgang naar de middelbare scholen
 - flexibele toepassing van de meldplicht
- De plaatsing in dergelijke locaties te beperken tot uitgeprocedeerde gezinnen met minderjarige kinderen waarbij het vertrek niet binnen 12 weken in de vrijheidbeperkende locatie (VBL) gerealiseerd kon worden.

"Als ons asioldossier is afgesloten, is dan ons dossier als mens dan ook afgesloten".

Bewoner GL Katwijk.

"Het project hier op de gezinslocatie is geslaagd, omdat de mensen denken of voelen liever terug of dood dan hier". Bewoonster GL Katwijk

datum 20 december 2011

betreft Gezinslocatie

Verontrustende signalen

Op basis van de verontrustende signalen van bewoners en medewerkers wil VluchtelingenWerk de volgende drie kwesties aan de orde stellen:

1. Verslechtering psychische gesteldheid

Het meest verontrustend vindt VluchtelingenWerk Nederland het signaal dat de psychische gesteldheid van ouders, maar juist ook van de kinderen, sterk achteruit gaat na aankomst in de gezinslocatie. De lopende behandelingen bij GGZ instellingen op vorige locaties zijn door de abrupte overplaatsing onderbroken. Ouders en kinderen zijn weg gehaald uit hun sociale en ondersteunende netwerken en bij elkaar geplaatst in een centrum met een beperkte toegang tot adequate medische zorg.

Uit de gesprekken met bewoners en werkbegeleiders blijkt dat de groepsdruk in de gezinslocaties bijdraagt aan het verhogen van de psychische problemen. Daarnaast draagt de concentratie van een doelgroep op één plek niet bij aan het terugkeertraject. Eerdere overheidsprojecten bevestigen dit beeld; een voorbeeld is de amv campus in Vught: *“de keuze tot terugkeer blijkt enorm bepaald te worden door groepsdruk. Daarbij heerst nu op de campus een sterke sociale druk om in Nederland te blijven. Terugkeren wordt als sociaal afwijkend gedrag gezien”*¹. Tevens is uit eerdere onderzoeken naar terugkeer gebleken dat terugkeer bevorderd kan worden door het op peil houden en verbeteren van de (psychische) gezondheid van asielzoekers.²

2. Te sober regime voor lang verblijf

Volgens het Europees Comité voor Sociale Rechten en de uitspraak van het Haagse Gerechtshof heeft de overheid een verplichting om opvang te bieden aan een kwetsbare groep als kinderen (en daarmee hun ouders) op basis van bindende internationale verplichtingen zoals het Kinderrechtenverdrag en op basis van menselijke waardigheid. Gezien de doelgroep kunnen we ons voorstellen dat er een soberder regime geldt en dat de nadruk op terugkeer ligt. De praktijk wijst echter uit dat het veelal om jonge gezinnen gaat zonder concreet uitzicht op terugkeer. Ze komen voor een groot deel uit de zogenoemde probleemlanden van herkomst zoals Somalië en China. Gevolg hiervan is dat mensen veelal langer dan drie maanden in de gezinslocaties verblijven. Het sobere regime is niet geschikt voor langer verblijf.

Voorbeelden:

Meldplicht:

In de gezinslocatie geldt een dagelijkse meldplicht, midden op de dag. Dit wordt als erg

¹ Eindevaluatie ama campus 2004: Opvangen en opvoeden van alleenstaande minderjarige asielzoekers

² WODC onderzoek: kiezen tussen kwaden & Het Pharos onderzoek: bewegen Terugkeer

datum 20 december 2011

betreft Gezinslocatie

belastend ervaren. Bewoners krijgen geen vrijstelling van de meldplicht tenzij het medische afspraken betreft. Dit houdt in dat jongeren [18+] die opleidingen volgen geen vrijstelling krijgen van de meldplicht evenals bewoners die een afspraak met de advocaat of een zitting bij de Rechtbank hebben. Dat geldt tevens voor bewoners die ziek zijn of slecht ter been zijn; ook hier worden geen uitzonderingen op gemaakt. Het strikt toepassen van deze maatregel wordt als een extra psychische druk ervaren. Dit wordt nog versterkt doordat de meldplicht ook in het weekend en tijdens de schoolvakanties van kracht is.

Uitwassen mbt verstrekkingen

De Regeling verstrekkingen asielzoekers (Rva) 2005 is formeel niet van toepassing in de gezinslocaties. Dit betekent dat er geen vervoersbewijzen meer verstrekt worden voor een afspraak met de advocaat of een zitting bij de Rechtbank. De bewoners moeten zelf in hun reiskosten voorzien. Dit is voor velen niet haalbaar omdat ze niet beschikken over voldoende financiële middelen. De gezinnen moeten van het lage leefgeld dat zij ontvangen alles betalen zoals eten, reiskosten, schoolkosten, verzorgingsartikelen en kleding.

Toegang medische zorg

De beperkte toegang tot de medische zorg voor de meerderjarige bewoners is zorgelijk. Veel bewoners van de gezinslocaties hebben acuut medische zorg nodig. Het regime in de GL lijkt mensen in de praktijk snel ziek(er) te maken. Zowel kinderen als volwassenen spreken van psychische en lichamelijke klachten. De gezondheid van de kinderen is al slecht bij binnenkomst en gaat in sommige gevallen zelfs snel achteruit, zo stelt een huisarts die spreekuur heeft op de gezinslocatie in Katwijk.

“Mijn dochter van 19 heeft een zeldzame vorm van kanker. Ze krijgt chemokuur behandelingen in het ziekenhuis. Er wordt geen taxi voor haar geregeld na behandeling; zij moet met het openbaar vervoer terug [een loopafstand van 20 minuten lopen.” (Bewoonster Katwijk)

Onderwijs

We hebben de volgende zorgelijke signalen ontvangen omtrent het onderwijs van de minderjarige kinderen:

- Er zijn lange wachttijden voor de plaatsing van schoolgaande kinderen op middelbare scholen.
- Kinderen met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen hebben speciale voorzieningen nodig die niet beschikbaar zijn op de gezinslocaties. Een voorbeeld is een gehandicapt kind dat naar speciaal onderwijs zou moeten. De gemeente heeft de voorzieningen, maar gezien de vrijheidsbeperkende maatregelen die in de gezinslocaties gelden, is het niet duidelijk of een bewoner van de gezinslocatie

datum 20 december 2011

betreft Gezinslocatie

tie als een bewoner van gemeente beschouwd kan worden. Als gevolg hiervan zit de moeder alle dagen met haar gehandicapte zoon in een kleine kamer.

3. Ongeschikt voor bewoners met rechtmatig verblijf:

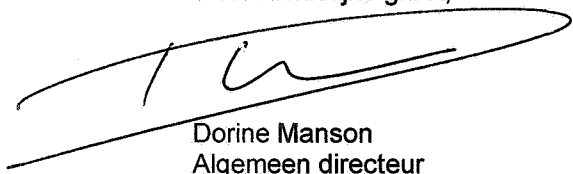
Naar aanleiding van de uitspraak van 11 januari 2011 van het Haagse Gerechtshof heeft u het COA de opdracht gegeven om uitgeprocedeerde gezinnen met minderjarige kinderen onderdak te bieden in de gezinslocatie. Uit praktijk blijkt dat gezinnen met lopende toelatingsprocedures in de gezinslocaties verblijven. We hebben zorgelijke signalen ontvangen dat de volgende categorieën gezinnen in de gezinslocaties verblijven:

- Gezinnen met rechtmatig verblijf op grond van een reguliere procedure (bijv. medisch);
- Gezinnen waarvan een van de gezinsleden een art. 64 Vw procedure heeft lopen;
- Gezinnen die een herhaalde aanvraag willen indienen of hebben ingediend die binnen de algemene asielpprocedure is afgewezen.

Kortom: er verblijven gezinnen wier procedures nog lopen. Het regime op de gezinslocaties houdt o.a. in dat er geen vervoersbewijzen verstrekt mogen worden voor een afspraak met de advocaat of een zitting bij de Rechtbank. Hierdoor worden zij in hun belang, zoals het recht op een eerlijke asielpprocedure, geschaad.

Graag ontvangen wij een spoedige reactie. Een kopie van deze brief sturen wij naar de algemene commissie voor Immigratie en Asiel van de Tweede Kamer

Met vriendelijke groet,

Dorine Manson
Algemeen directeur